

הַלְבוֹת בֵּית הַבְּחִירָה פָּרָק ה

א. הַר הַבֵּית, וְהוּא הַר הַמּוֹרִיָּה הָיָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה עַל חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה, וְהָיָה מִקָּף חֹמָה; וְכִיפִין עַל גְּבִי כִיפִין הָיוּ בְּנוֹיוֹת מִתַּחְתּוֹ, מִפְּנֵי אֵהָל הַטֶּמְאָה. וְכָלוּ הָיָה מִקְרָה סְטִיו לִפְנֵים מִסְטִיו. וְחֲמִשָּׁה שְׁעָרִים הָיוּ לוֹ אֶחָד מִן הַמַּעְרָב, וְאֶחָד מִן הַמְּזָרָח, וְאֶחָד מִן הַצָּפוֹן, וְשְׁנַיִם מִן הַדְּרוֹם: רָחֵב כָּל שַׁעַר עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְגָבְהוּ עֶשְׂרִים; וַיֵּשׁ לָהֶם דִּלְתוֹת.

ב. לִפְנֵים מִמֶּנּוּ סוּרָג מִקִּיף סָבִיב, גָּבְהוּ עֶשְׂרֵה טַפָּחִים. וְלִפְנֵים מִן הַסּוּרָג הַחִיל, גָּבְהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת; וְעָלָיו הוּא אוֹמֵר בִּקְיִנוֹת "וַיֵּאבֶל-חַל וְחֹמָה" (איכה ב, ח), זֶה חֹמַת הָעֶזְרָה.

ג. לִפְנֵים מִן הַחִיל, הָעֶזְרָה; וְכָל הָעֶזְרָה הָיְתָה אֶרֶץ מֶאֶה וְשִׁמּוֹנִים וְשֶׁבַע, עַל רָחֵב מֶאֶה וְשְׁלוֹשִׁים וְחֲמֵשׁ. וְשֶׁבַע שְׁעָרִים הָיוּ לָהּ שְׁלוֹשָׁה מִן הַצָּפוֹן סְמוּכִין לַמַּעְרָב, וְשְׁלוֹשָׁה מִן הַדְּרוֹם סְמוּכִין לַמַּעְרָב, וְאֶחָד בַּמְּזָרָח מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים בְּאַמְצָע.

ד. כָּל שַׁעַר מֵהֵן הָיָה רָחֵבוֹ עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְגָבְהוּ עֶשְׂרִים אַמָּה; וְהָיוּ לוֹ דִּלְתוֹת מִחִפּוֹת זָהָב חוּץ מִשַּׁעַר מְזֻרְחֵי שְׁהִיָּה נִחֲשֶׁת דּוֹמָה לְזָהָב, וְשַׁעַר זֶה הוּא הַנִּקְרָא שַׁעַר הָעֲלִיּוֹן, וְהוּא שַׁעַר נִיִּקְנֹר.

ה. הָעֶזְרָה לֹא הָיְתָה מְכוּנָת בְּאַמְצָע הַר הַבֵּית, אֲלָא רְחוּקָה מִדְּרוֹם הַר הַבֵּית יֵתֵר מִכָּל הָרוּחוֹת, וְקִרְוָהּ לַמַּעְרָבוֹ יֵתֵר מִכָּל הָרוּחוֹת; וּבִינָהּ וּבֵין הַצָּפוֹן יֵתֵר מִמָּה שְׁבִינָהּ וּבֵין הַמַּעְרָב, וּבִינָהּ וּבֵין הַמְּזָרָח יֵתֵר מִמָּה שְׁבִינָהּ וּבֵין הַצָּפוֹן.

ו. וְלִפְנֵי הָעֶזְרָה בַּמְּזָרָח הָיְתָה עֲזֶרֶת הַנָּשִׁים, וְהִיא הָיְתָה אֶרֶץ מֶאֶה וְשְׁלוֹשִׁים וְחֲמֵשׁ עַל רָחֵב מֶאֶה וְשְׁלוֹשִׁים וְחֲמֵשׁ. וְאַרְבַּע לְשָׁכוֹת הָיוּ בְּאַרְבַּע מְקֻצְעוֹתֶיהָ, שְׁלֹאֲרַבְעִים אַרְבָּעִים אַמָּה; וְלֹא הָיוּ מְקֻרָּוֹת, וְכֵן הָיוּ עֲתִידִין לִהְיוֹת.

ז. וּמָה הָיוּ מְשֻׁמָּשׁוֹת דְּרוֹמִית מְזֻרְחִית לְשֶׁכֶת הַנְּזִירִים, שְׁשָׁם מִבְּשָׁלִין אֶת שְׁלֹמִיָּהּ וּמִגְלָחִין אֶת שְׁעָרָם; מְזֻרְחִית צְפוֹנִית לְשֶׁכֶת דִּיר הָעֲצִים, שְׁשָׁם כּוֹהֲנִים בְּעָלֵי מוֹמִין מִתְּלָעִים בְּעֲצִים, שְׁכָל עֵץ שְׁנַמְצָא בּוֹ תוֹלַעַת, פָּסוּל; צְפוֹנִית מַעְרָבִית לְשֶׁכֶת הַמַּצְרָעִים; מַעְרָבִית דְּרוֹמִית בָּהּ הָיוּ נוֹתְנִין יֵין וְשֶׁמֶן, וְהִיא הָיְתָה נִקְרָאת לְשֶׁכֶת בֵּית שְׁמִנְיָהּ.

ח. עֲזֶרֶת הַנָּשִׁים הָיְתָה מְקַפֶּת כְּצוּצָטְרָה, כְּדֵי שְׂיֵהִיו הַנָּשִׁים רֹאוֹת מִלְּמַעַלָן וְהָאֲנָשִׁים מִלְּמַטָּן כְּדֵי שֶׁלֹא יֵהִיו מַעְרָבִיִּין.

ט. וּבֵית גָּדוֹל הָיָה בְּצֶד הָעֶזְרָה, בְּצְפוֹנָהּ מִבְּחוּץ בֵּין הָעֶזְרָה וְהַחִיל, וְהָיָה בְּנוֹי כִּיפָה, וּמִקָּף רְבִידִין שְׁלֹאֲבָן; וְהוּא הָיָה נִקְרָא בֵּית הַמוֹקֵד. וְשְׁנֵי פִתְחִים הָיוּ לוֹ אֶחָד פֶּתוּחַ לָעֶזְרָה, וְאֶחָד פֶּתוּחַ לַחִיל. וְאַרְבַּע לְשָׁכוֹת הָיוּ בּוֹ, שְׁתֵּים קֹדֶשׁ וְשְׁתֵּים חָל; וְרֹאשֵׁי פְּסִיפְסִין מִבְּדִילִין בֵּין הַקֹּדֶשׁ וְהַחֵל.

י. וּמָה הָיוּ מְשֻׁמָּשׁוֹת מַעְרָבִית דְּרוֹמִית לְשֶׁכֶת הַטְּלָאִים, דְּרוֹמִית מְזֻרְחִית לְשֶׁכֶת עוֹשֵׂי לֶחֶם הַפָּנִים, מְזֻרְחִית צְפוֹנִית בָּהּ גִּנְזוֹ בֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי אֲבֵנֵי הַמִּזְבֵּחַ שְׁשָׁקְצוּם מִלְכֵי יוֹן, צְפוֹנִית מַעְרָבִית בָּהּ יוֹרְדִין לְבֵית הַטְּבִילָה.

יא. הַיּוֹרֵד לְבֵית הַטְּבִילָה מִלְּשָׁפָה זֶה, הָיָה הוֹלֵךְ בְּמִסְבָּה הַהוֹלָכָה

תחת המקדש כלו, והנרות דולקות מכאן ומכאן, עד שמגיע לבית הטבילה. ומדורה היתה שם, ובית הפסא שלכבוד; וזה הוא כבודו מצאו נעול, בידוע שיש שם אדם.

יב. ארך העזרה מן המערב למזרח, מאה ושמונים ושבע; וזה הוא חשבונן: מכותל מערבי שלעזרה עד כותל ההיכל אחת עשרה אמה, וארך ההיכל כלו מאה אמה, בין האולם ולמזבח עשרים ושתים, המזבח שלושים ושתים; מקום דריסת רגלי הכהנים, והוא הנקרא עזרת הכהנים, אחת עשרה אמה; מקום דריסת רגלי ישראל, והוא הנקרא עזרת ישראל, אחת עשרה אמה.

יג. ורחב העזרה מן הצפון לדרום, מאה ושלשים וחמש; וזה הוא חשבונן: מכותל צפוני עד בית המטבחים שמונה אמות; בית המטבחים שתיים עשרה אמה ומחצה, ושם תולין ומפשטיין את הקדשים.

יד. ובצדו מקום השלחנות שמונה אמות וכו' שלחנות שלשים שמניחין עליהן הנתחים, ומדיחין את הבשר לבשלו; ושמונה שלחנות היו. ובצד מקום השלחנות, מקום הטבעות עשרים וארבע אמה; ושם שוחטין את הקדשים. ובין מקום הטבעות והמזבח שמונה אמות, והמזבח שלושים ושתים, והכבש שלושים, ובין הכבש ולכותל דרומי שתיים עשרה אמה ומחצה.

טו. מכותל צפוני שלעזרה עד כותל המזבח, שהוא רחב ששים ומחצה, וכנגדו מכותל האולם עד כותל מזרחי שלעזרה, שהוא ארך ששה ושבעים כל המרבע הזה הוא הנקרא צפון, והוא המקום ששוחטין בו קדשי קדשים.

טז. שמונה לשכות היו בעזרת ישראל שלוש בצפון, ושלוש בדרום. שבדרום לשכת המלח, לשכת הפרוה, לשכת המדיחין: לשכת המלח, שם נותנין מלח לקרבן; לשכת הפרוה, שם מולחין עורות הקדשים, ועל גגה היתה בית טבילה לכוהן גדול ביום הכפורים; לשכת המדיחין, שם היו מדיחין קרבי הקדשים, ומשם מסבה עולה לגג בית הפרוה.

יז. והשלוש שבצפון לשכת הגזית, לשכת הגלגל, לשכת העץ: לשכת הגזית שבה סנהדרי גדולה יושבת, וחציה היתה קדש וחציה חל; ולה שני פתחים, אחד לקדש ואחד לחל. ובחצי שלחל, היו הסנהדרין יושבין.

יח. לשכת הגלגל, שם היתה בור שממלאין ממנו בגלגל; ומשם מספקין מים לכל העזרה. ולשכת העץ היתה אחורי שתייהן, והיא היתה לשכת כוהן גדול; והיא הנקראת לשכת פלהדרין. וגג שלשתן שווה.

יט. ושתים לשכות אחרות היו שם בעזרת ישראל אחת מימין שער מזרחי, והיא לשכת פינחס המלביש; ואחת משמאלו, והיא לשכת עושי חבתין. וזו היא צורת כל הלשכות והעזרה בלה, לפי מדותיה [איור הושמט כאן].

הַלְבוֹת בֵּית הַבְּחִירָה פָּרָק ו

א. הַמְקֻדָּשׁ כָּלוּ לֹא הָיָה בְּמִישׁוֹר, אֲלָא בְּמַעְלָה הָהָר: כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס מִשְׁעַר מִזְרָחִי שְׁלֵהָר הַבֵּית, מִהֵלֶךְ עַד סוֹף הַחֵיל בְּשׁוּוֹה; וְעוֹלָה מִן הַחֵיל לַעֲזָרַת הַנָּשִׁים בְּשֵׁתִים עֶשְׂרֵה מַעְלוֹת, רוּם כָּל מַעְלָה חֲצִי אִמָּה וְשִׁלְחָה חֲצִי אִמָּה.

ב. וּמִהֵלֶךְ כָּל עֲזָרַת נָשִׁים בְּשׁוּוֹה; וְעוֹלָה מִמֶּנָּה לַעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא תַּחֲלַת הָעֲזָרָה, בַּחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מַעְלוֹת, רוּם כָּל מַעְלָה חֲצִי אִמָּה וְשִׁלְחָה חֲצִי אִמָּה.

ג. וּמִהֵלֶךְ כָּל עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּוֹה; וְעוֹלָה מִמֶּנָּה לַעֲזָרַת הַכּוֹהֲנִים בְּמַעְלָה גְבוּהָה אִמָּה, וְעָלֶיהָ דּוֹכֵן יֵשׁ בּוֹ שְׁלוֹשׁ מַעְלוֹת, רוּם כָּל מַעְלָה חֲצִי אִמָּה וְשִׁלְחָה חֲצִי אִמָּה. נִמְצְאָת עֲזָרַת הַכּוֹהֲנִים, גְבוּהָה עַל שְׁלִישִׁי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמַחְצָה.

ד. וּמִהֵלֶךְ כָּל עֲזָרַת כּוֹהֲנִים וְהַמְזֻבָּח וּבֵין הָאוּלָם וְלַמְזֻבָּח בְּשׁוּוֹה; וְעוֹלָה מִשָּׁם לְאוּלָם בְּשֵׁתִים עֶשְׂרֵה מַעְלוֹת, רוּם כָּל מַעְלָה חֲצִי אִמָּה וְשִׁלְחָה אִמָּה. וְהָאוּלָם וְהַהִיכָל, כָּלוּ בְּשׁוּוֹה.

ה. נִמְצָא גְבוּהַ קֶרֶקַע הַהִיכָל עַל קֶרֶקַע שְׁעַר הַמִּזְרָח שְׁלֵהָר הַבֵּית, עֶשְׂרִים וּשְׁתֵּים אַמּוֹת; וּגְבוּהַ שְׁעַר הַר הַבֵּית עֶשְׂרִים אִמָּה. לְפִיכָף הָעוֹמֵד כִּנְגַד שְׁעַר הַמִּזְרָח, אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּתַח הַהִיכָל; וּמִפְּנֵי זֶה, עָשׂוּ כּוֹתֵל שָׁעַל גְּבִי שְׁעַר זֶה נִמּוּד, כְּדִי שִׁיְהֶא הָעוֹמֵד בְּהַר הַמִּשְׁחָה רוֹאֶה פֶּתַח הַהִיכָל, בְּשַׁעַה שְׁמֹזָה מִדֶּם הַפָּרָה נִכְח הַהִיכָל.

ו. וּלְשָׁכוֹת הָיוּ שֵׁם תַּחַת עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל פְּתוּחוֹת לַעֲזָרַת הַנָּשִׁים, שְׁשָׁם הַלְוִיִּים נוֹתְנִין הַכְּנוּרוֹת וְהַנִּבָּלִים וְהַמְצַלְתִּים וְכָל כְּלֵי הַשִּׁיר; וְעַל הַדּוֹכֵן הָעוֹלָה מֵעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזָרַת הַכּוֹהֲנִים, הָיוּ הַלְוִיִּים עוֹמְדִים בְּשַׁעַה שְׁאוּמְרִים שִׁירָה עַל הַקֶּרֶבֶן.

ז. הַלְשָׁכוֹת הַבְּנוּיּוֹת בְּקֻדָּשׁ וּפְתוּחוֹת לַחַל אִם הָיוּ גִּגּוּתִיהֶן שׁוּוִין עִם קֶרֶקַע הָעֲזָרָה תּוֹכֵן חַל, וּגִּגּוּתִיהֶן קֻדָּשׁ. וְאִם אֵינֶן שׁוּוִין אִף גִּגּוּתִיהֶן חַל, שֶׁהַגִּגּוֹת וְהָעֲלִיּוֹת לֹא נִתְקַדְּשׁוּ; לְפִיכָף גִּגִּים אֵלוֹ אֵין אוֹכְלִין שָׁם קֻדְשֵׁי קֻדְשִׁים, וְלֹא שׁוֹחֲטִין קֻדְשִׁים קָלִים.

ח. הָיוּ בְּנוּיּוֹת בַּחַל וּפְתוּחוֹת לְקֻדָּשׁ תּוֹכֵן קֻדָּשׁ לְאַכִּילַת קֻדְשֵׁי קֻדְשִׁים, אֲבָל אֵין שׁוֹחֲטִין שָׁם קֻדְשִׁים קָלִים; וְהַנִּכְנָס לָשָׁם בְּטֻמְאַה, פָּטוּר; וּגִּגּוּתִיהֶן, חַל לְכָל דָּבָר. הַמַּחֲלִילוֹת הַפְּתוּחוֹת לַעֲזָרָה, קֻדָּשׁ; וְהַפְּתוּחוֹת לְהַר הַבֵּית, חַל. הַחֲלוּנוֹת וְעַבֵּי הַחוּמָה כְּלָפָנִים בֵּין לְאַכִּילַת קֻדְשֵׁי קֻדְשִׁים, בֵּין לְטֻמְאַה.

ט. בֵּית דִּין שָׁרְצוּ לְהוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלַּיִם, אוֹ לְהוֹסִיף עַל הָעֲזָרוֹת מוֹסִיפִין; וַיֵּשׁ לָהֶם לְמִשְׁךְ הָעֲזָרָה עַד מְקוֹם שִׁירְצוֹ מֵהַר הַבֵּית, וְלְמִשְׁךְ חוּמַת יְרוּשָׁלַּיִם עַד מְקוֹם שִׁירְצוֹ.

י. אֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר, אוֹ עַל הָעֲזָרוֹת אֲלָא עַל פִּי מֶלֶךְ, וְעַל פִּי נָבִיא, וּבְאוּרִים וְתַמִּים, וְעַל פִּי סִנְהֶדְרִין שְׁלֹשְׁבָעִים וְאַחַד זְקֵנִים: שְׁנֵאֲמַר "כָּלל, אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאֶה אוֹתָךְ . . . וְכֵן, תַּעֲשׂוּ" (שְׁמוֹת כה, ט), לְדוּרוֹת; וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ, מֶלֶךְ הָיָה.

יא. וְכִיצַד מוֹסִיפִין עַל הָעִיר: עוֹשִׂין בֵּית דִּין שְׁתֵּי תוֹדוֹת, וְלוֹקְחִין לָחֶם חֲמֵץ שְׁבָהֶם, וְהוֹלְכִים בֵּית דִּין אַחֵר שְׁתֵּי תוֹדוֹת, וּשְׁתֵּי תוֹדוֹת זֹו אַחֵר זֹו; וְעוֹמְדִין בַּכְּנוּרוֹת וּבַנִּבָּלִים וּבַצִּלְצַל, עַל כָּל פְּנֵה וּפְנֵה וְעַל כָּל אָבֵן וְאָבֵן שְׁפִירוּשָׁלַיִם, וְאוּמְרִין

"אֲרוֹמָמְךָ ה', כִּי דָלִיתָנִי . . ." (תהילים ל, ב), עַד שְׁמַגִּיעִין לְסוֹף הַמָּקוֹם שֶׁמִּקְדָּשִׁין אוֹתוֹ וְעוֹמְדִין שָׁם. וְאוֹכְלִין שָׁם לֶחֶם תּוֹדָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַתּוֹדוֹת, וְהַשְּׁנִיָּה נִשְׂרָפֶת. וְעַל פִּי הַנָּבִיא שׁוֹרְפִין אֶת זֶה, וְאוֹכְלִין אֶת זֶה.

יב. וְכֵן אִם הוֹסִיפוּ עַל הָעֲזָרָה, מִקְדָּשִׁין אוֹתָהּ בְּשִׁירֵי הַמִּנְחָה: מִהַ יְרוּשָׁלַיִם, הַתּוֹדָה שֶׁנֶּאֱכָלֶת בָּהּ מִקְדָּשֶׁתָּהּ אֵף הָעֲזָרָה, שִׁירֵי הַמִּנְחוֹת שָׁאִין נֶאֱכָלִין אֲלֵא בָּהּ הֵן שֶׁמִּקְדָּשִׁין אוֹתָהּ בָּהֶן; וְאוֹכְלִין אוֹתָן בְּסוֹף הַמָּקוֹם שֶׁקִּדְּשׁוּ.

יג. כָּל מָקוֹם שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה בְּכָל אֵלּוּ, וְכַסְדֵּר הַזֶּה לֹא נִתְקַדֵּשׁ קִדּוּשׁ גָּמוּר. וְזֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲזָרָא שְׁתֵּי תּוֹדוֹת, זָכָר הוּא שֶׁנַּעֲשֶׂה; וְלֹא בְּמַעֲשָׂיו נִתְקַדֵּשׁ הַמָּקוֹם, שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים. וּבִמָּה נִתְקַדֵּשָׁה: בְּקִדְּשָׁה רֵאשׁוֹנָה שֶׁקִּדְּשָׁה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא קִדְּשָׁה הָעֲזָרָה וִירוּשָׁלַיִם לְשַׁעֲתָהּ, וְקִדְּשָׁה אוֹתָן לְעֵתִיד לָבוֹא.

יד. לְפִיכֵךְ מִקְרִיבִין הַקְּרִבָּנוֹת כֻּלָּן, אֵף עַל פִּי שָׁאִין שָׁם בֵּית בְּנוֹי; וְאוֹכְלִין קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים בְּכָל הָעֲזָרָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא חֲרִבָּה וְאֵינָהּ מִקְפֶּת בְּמַחְצָה; וְאוֹכְלִין קִדְּשִׁים קָלִים וּמַעֲשֹׂר שְׁנִי בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם, אֵף עַל פִּי שָׁאִין שָׁם חוֹמָה: שֶׁקִּדְּשָׁה הָרֵאשׁוֹנָה קִדְּשָׁה לְשַׁעֲתָהּ, וְקִדְּשָׁה לְעֵתִיד לָבוֹא.

טו. וְלָמָּה אָנִי אוֹמֵר בְּמִקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם, שֶׁקִּדְּשָׁה רֵאשׁוֹנָה קִדְּשָׁתָן לְעֵתִיד לָבוֹא, וּבְקִדְּשָׁתָּהּ שָׁאֵר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעִנְיָן שְׁבִיעִית וּמַעֲשְׁרוֹת וְכִיּוּצָא בָּהֶן, לֹא קִדְּשָׁה לְעֵתִיד לָבוֹא: לְפִי שֶׁקִּדְּשָׁתָהּ הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם מִפְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וְשְׂכִינָה אֵינָה בְּטֻלָּה. וְהָרִי הוּא אוֹמֵר "וְהַשְׁמוּתִי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם" (ויקרא כו, לא); וְאָמְרוּ חֲכָמִים, אֵף עַל פִּי שֶׁשׁוּמְמִין, בְּקִדְּשָׁתָן הֵן עוֹמְדִים.

טז. אֲבָל חֵיּוֹב הָאֶרֶץ בְּשְׁבִיעִית וּבְמַעֲשְׁרוֹת, אֵינָה אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁהוּא כָּפוּשׁ רַבִּים; וְכִיּוֹן שֶׁנִּלְקַחָה הָאֶרֶץ מִיַּדֵּיהֶם בְּטַל הַכָּפוּשׁ וְנִפְטָרָה מִן הַתּוֹרָה מִן הַמַּעֲשְׁרוֹת וּמִן הַשְּׁבִיעִית, שֶׁהָרִי אֵינָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִיּוֹן שֶׁעָלָה עֲזָרָא וְקִדְּשָׁהּ, לֹא קִדְּשָׁה בְּכָפוּשׁ אֲלֵא בְּחֻזְקָה שֶׁהַחֲזִיקוּ בָּהּ; וְלְפִיכֵךְ כָּל מָקוֹם שֶׁהַחֲזִיקוּ בּוֹ עוֹלֵי בָּבֶל, וְנִתְקַדֵּשׁ בְּקִדְּשָׁתָהּ עֲזָרָא הַשְּׁנִיָּה הָרִי הוּא מִקְדָּשׁ הַיּוֹם, וְאֵף עַל פִּי שֶׁנִּלְקַחָה הָאֶרֶץ מִמֶּנּוּ, וְחֵיּוֹב בְּשְׁבִיעִית וּבְמַעֲשְׁרוֹת, עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁבְּאֶרְנֵנוּ בְּהַלְכוֹת תְּרוּמָה.

הַלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה פָּרָק ז

א. מִצְוֹת עֲשֵׂה לִירְאָה מִן הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר "וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ" (ויקרא יט, ל; ויקרא כו, ב); וְלֹא מִן הַמִּקְדָּשׁ אֶתָּה יִרָא, אֲלֵא מִמִּי שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל יְרָאתוֹ. וְאֵיזֶה הִיא יְרָאתוֹ: שֶׁלֹּא יִכְנַס אָדָם לְהַר הַבַּיִת בְּמִקְלוֹ, אוֹ בְּמִנְעַל שֶׁבְּרַגְלָיו, אוֹ בְּאַפְנִדְתּוֹ, אוֹ בְּאַבְקָה שֶׁעַל רַגְלָיו, אוֹ בְּמַעוֹת הָעֲרוּרִין לוֹ בְּסִדְּנוֹ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר, שֶׁאֲסוּר לוֹ לָרֶק בְּכָל הַר הַבַּיִת; אֲלֵא אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ רֶק, מִבְּלִיעוֹ בְּכִסּוּתוֹ.

ב. וְלֹא יַעֲשֶׂה הַר הַבַּיִת דֶּרֶךְ שֶׁיִּכְנַס מִפֶּתַח זֶה וַיֵּצֵא בְּפֶתַח שֶׁנִּגְדָּה, כְּדִי לְקַצֵּר הַדֶּרֶךְ; אֲלֵא יִקְיפוּ מִבְּחוּץ. וְלֹא יִכְנַס לוֹ אֲלֵא לְדַבֵּר מִצְוָה. וְכָל הַנִּכְנָסִין לְהַר הַבַּיִת, נִכְנָסִין דֶּרֶךְ יָמִין וּמִקִּיפִין וַיּוֹצֵאִין דֶּרֶךְ שְׁמָאל חוּץ מִמִּי שֶׁאֲרַעוּ דָּבָר, שֶׁהוּא

מְקִיף עַל הַשָּׁמַאל. לְפִיכָךְ הָיוּ שׂוֹאֲלִין לוֹ, מַה לָּךְ מְקִיף עַל הַשָּׁמַאל, שְׁאֵנִי אָבֵל, הַשּׁוֹכֵן בְּבֵית הַזֶּה יִנְחָמְךָ; שְׁאֵנִי מְנַדֶּה, הַשּׁוֹכֵן בְּבֵית הַזֶּה יִתֵּן בְּלִבְךָ וְתִשְׁמַע לְדִבְרֵי חֲבֵרֶיךָ וּיקָרְבוּךָ.

ג. כָּל שֶׁהַשְּׁלִים עֲבוּדָה וְנִסְתַּלַּק לוֹ, אֵינוֹ יוֹצֵא וְאַחֲרָיו לְהִיכָל; אֲלֹא מִהֵלֶךְ אַחֲרֵינִית מַעֲט מַעֲט, וּמִהֵלֶךְ עַל צִדּוֹ עַד שִׁיֵּצֵא מִן הָעֶזְרָה. וְכֵן אֲנָשֵׁי מִשְׁמֹר וְאֲנָשֵׁי מַעֲמָד, וְלוֹיִים מְדוּכָנָן כָּךְ הֵם יוֹצְאִין מִן הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפּוֹסַע אַחֵר תְּפִלָּה לְאַחֲרָיו. כָּל זֶה לִירְאָה מִן הַמִּקְדָּשׁ.

ד. לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֹאשׁוֹ כְּנֶגֶד שַׁעַר מִזְרָחִי שְׁלֹעֶזְרָה, שֶׁהוּא שַׁעַר נִיקְנוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד קֹדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים. וְכָל הַנִּכְנָס לְעֶזְרָה יִהְיֶה בְּנִחָת בְּמָקוֹם שֶׁמִּתָּר לוֹ לְהִכָּנֵס לָשֵׁם, וִירְאָה עֲצֻמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד לִפְנֵי הָאֱדוֹן ה' שֶׁאָמַר "וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם, כָּל-הַיָּמִים" (מְלָכִים א ט, ג; דְּבָרֵי הַיָּמִים ב ז, טז); וּמִהֵלֶךְ בְּאִימָה וִירְאָה וּפֶחַד וּרְעֵדָה, שֶׁנֶּאֱמַר "בְּבֵית אֱלֹהִים, נִהְלַךְ בְּרָגֶשׁ" (תְּהִלִּים נה, טו).

ה. וְאַסוּר לְכָל אָדָם לֵישֵׁב בְּכָל הָעֶזְרָה; וְאֵין יֹשִׁיבָה בְּעֶזְרָה אֲלֹא לְמַלְכֵי בֵית דָּוִיד בְּלִבָּד, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד, וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי ה'" (שְׁמוּאֵל ב ז, יח; דְּבָרֵי הַיָּמִים א יז, טז). וְהַסְנֶה־דָּרִין שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵין בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, לֹא הָיוּ יוֹשְׁבֵין אֲלֹא בַּחֲצִיָּה שְׁלֹחַל.

ו. אֵף עַל פִּי שֶׁהַמִּקְדָּשׁ הַיּוֹם חָרַב בַּעֲווֹנוֹתֵינוּ, חַיֵּב אָדָם בְּמוֹרָאוֹ כְּמוֹ שֶׁהָיָה נוֹהֵג בּוֹ בְּבָנֵינוּ לֹא יִכָּנֵס אֲלֹא לְמָקוֹם שֶׁמִּתָּר לְהִכָּנֵס לָשֵׁם, וְלֹא יֵשֵׁב בְּעֶזְרָה, וְלֹא יִקַּל רֹאשׁוֹ כְּנֶגֶד שַׁעַר הַמִּזְרָח: שֶׁנֶּאֱמַר "אֶת-שַׁבְּתָתִי תִשְׁמְרוּ, וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ" (וִיקְרָא יט, ל; וִיקְרָא כו, ב) מַה שֶּׁמִּירַת שַׁבָּת לְעוֹלָם, אֵף מוֹרָא מִקְדָּשׁ לְעוֹלָם, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁחָרַב, בְּקִדְּשָׁתוֹ עוֹמֵד.

ז. בְּזִמָּן שֶׁהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּנוֹי אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִקָּל אֶת רֹאשׁוֹ מִן הַצּוֹפִים, שֶׁהוּא חוּץ לִירוּשָׁלַיִם וְלִפְנִים: וְהוּא שִׁיְהִיָּה רוֹאֶה אֶת הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא יִהְיֶה גֹדֵר מִפְּסִיק בֵּינוֹ וּבֵין הַמִּקְדָּשׁ.

ח. אָסוּר לְאָדָם לְעוֹלָם שִׁיפְנָה אוֹ שִׁיִּישֵׁן, בֵּין מִזְרָח לְמַעֲרָב; וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר, שֶׁאֵין קוֹבְעִין בֵּית הַפֶּסֶא בֵּין מִזְרָח לְמַעֲרָב בְּכָל מָקוֹם: מִפְּנֵי שֶׁהִיכָל בְּמַעֲרָב. לְפִיכָךְ לֹא יִפְנֶה לֹא לְמַעֲרָב, וְלֹא לְמִזְרָח שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַמַּעֲרָב, אֲלֹא בֵּין צִפּוֹן לְדָרוֹם נִפְנִים, וַיִּשְׁנִים. וְכָל הַמַּטִּיל מַיִם מִן הַצּוֹפִים וְלִפְנִים יֵשֵׁב וּפָנָיו כְּלִפֵּי הַקִּדְּשׁ, אוֹ יִסְלַק הַקִּדְּשׁ לְצִדְדִין.

ט. וְאַסוּר לְאָדָם שִׁיעֲשֶׂה בֵּית תְּכֵנִית הִיכָל, אֲכַסְדָּרָה תְּכֵנִית אוֹלָם, חֲצֵר כְּנֶגֶד הָעֶזְרָה, שְׁלַחַן כְּצוֹרֶת הַשְּׁלַחַן, וּמִנּוֹרָה כְּצוֹרֶת הַמִּנּוֹרָה; אָבֵל עוֹשֶׂה הוּא מִנּוֹרָה שְׁלַחַמָּשָׁה קָנִים, אוֹ שְׁלִשְׁמוֹנֶה קָנִים, אוֹ מִנּוֹרָה שְׁאִינָה מִתְּכַת, אֵף עַל פִּי שִׁישׁ לָהּ שִׁבְעָה קָנִים.

י. שְׁלוֹשׁ מַחֲנוֹת הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה אַרְבַּע מַחֲנוֹת; וּמַחֲנֶה לוֹיָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ "וּסָבִיב לְמִשְׁכָּן, יַחֲנוּ" (בְּמִדְבַר א, ג); וּמַחֲנֶה שְׂכִינָה, וְהָיָה מִפְּתַח חֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד וְלִפְנִים.

יא. וּכְנֶגֶד לְדוֹרוֹת מִפְּתַח יְרוּשָׁלַיִם עַד הַר הַבַּיִת, כְּמַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל; וּמִפְּתַח הַר הַבַּיִת עַד פֶּתַח הָעֶזְרָה שֶׁהוּא שַׁעַר נִיקְנוֹר, כְּמַחֲנֶה לוֹיָהּ; וּמִפְּתַח הָעֶזְרָה וְלִפְנִים, מַחֲנֶה שְׂכִינָה. וְהַחִיל וַעֲזָרַת נָשִׁים, מַעֲלָה יִתְּרָה בְּבֵית הָעוֹלָמִים.

יב. כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֶׁת מְכַל הָאֲרָצוֹת. וְכֵן הִיא קִדְּשָׁתָה:

שְׁמִיָּאִין מִמֶּנָּה הָעֵמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְהַכֹּפּוּרִים מִה שְׁאִין מִבִּיאִין
כֶּן, מִשְׁאֵר הָאֲרָצוֹת.

יג. עֶשֶׂר קִדְשוֹת הֵן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֹה לְמַעַלָּה מִזֶּה: עִירוֹת
הַמִּקְדָּשׁ חוֹמָה מִקְדָּשׁוֹת מִשְׁאֵר הָאֶרֶץ שְׁמִשְׁלָחִין מִתּוֹכָן אֶת
הַמִּצְרָעִים, וְאִין קוֹבְרִין מֵת בְּתוֹכָן עַד שִׁירְצוֹ שְׁבַעַה טוֹבֵי הָעִיר
אוֹ כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר; וְאִם יֵצֵא הַמֵּת חוּץ לָעִיר, אִין מַחְזִירִין אוֹתוֹ
לְתוֹכָהּ אֶף עַל פִּי שִׁירְצוֹ כֶּלֶן לְהַחְזִירוֹ.

יד. רָצוּ בְּנֵי הָעִיר לְהוֹצִיא הַקֶּבֶר מִן הַמְּדִינָה, מִפְּנֵין אוֹתוֹ; וְכָל
הַקְּבֻרוֹת מִפְּנֵין, חוּץ מִקֶּבֶר נָבִיא אוֹ מֶלֶךְ. קֶבֶר שֶׁהִקִּיפְתּוּ הָעִיר,
בֵּין מֵאֲרָבַע רוֹחוֹתָיו בֵּין מִשְׁתֵּי רוֹחוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה אִם הָיָה בֵּינוֹ
וּבֵין הָעִיר יֵתֵר מִחֲמִשִּׁים אָמָּה לְכָאן וּחֲמִשִּׁים לְכָאן, אִין מִפְּנֵין
אוֹתוֹ עַד שִׁירְצוֹ כֶּלֶן; פָּחוֹת מִכָּאן, מִפְּנֵין אוֹתוֹ.

טו. יְרוּשָׁלַיִם מִקְדָּשֶׁת מִשְׁאֵר הָעִירוֹת הַמִּקְדָּשׁוֹת שְׁאוּכְלִין קִדְשִׁים
קָלִים וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, לִפְנֵים מַחֲמֶתָהּ. וְאִלוּ דְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ
בִּירוּשָׁלַיִם: אִין מְלִינִין בָּהּ אֶת הַמֵּת, וְאִין מַעֲבִירִין בְּתוֹכָהּ
עֲצָמוֹת אָדָם, וְאִין מִשְׁפִּירִין בְּתוֹכָהּ בָּתִּים, וְאִין נוֹתֵנִין בָּהּ מְקוֹם
לְגֵר תּוֹשֵׁב, וְאִין מְקִימִין בָּהּ קְבֻרוֹת חוּץ מִקֶּבְרֵי בֵּית דָּוִיד וְקֶבֶר
חִלְדָּה שֶׁהָיוּ בָּהּ מִיָּמוֹת נְבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים, וְאִין נוֹטְעִין בָּהּ
גִּנּוֹת וּפְרָדִסִּים, וְאִינָה נִזְרָעֶת וְלֹא נַחֲרָשֶׁת שְׁמָא תִסְרַח, וְאִין
מְקִימִין בָּהּ אֵילָנוֹת חוּץ מִגִּנַּת וִרְדִּים שֶׁהִתְּהָה שֵׁם מִיָּמוֹת נְבִיאִים
הָרִאשׁוֹנִים, וְאִין מְקִימִין בָּהּ אֲשָׁפוֹת מִפְּנֵי הַשָּׁרָצִים, וְאִין
מוֹצִיאִין מִמֶּנָּה זִיזִין וְכִצּוֹצֵטְרָאוֹת לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים מִפְּנֵי אֲהֵל
הַטְּמֵאָה, וְאִין עוֹשִׂין בָּהּ כְּבִשּׁוֹנוֹת מִפְּנֵי הָעֵשֶׂן, וְאִין מְגַדְלִין
בָּהּ תְּרִנְגוּלִין מִפְּנֵי הַקִּדְשִׁים; וְכֵן לֹא יִגְדְּלוּ הַכוֹהֲנִים תְּרִנְגוּלִין
בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי הַטְּהָרוֹת. וְאִין הַבֵּית נִחְלָט בָּהּ, וְאִינוּ
מִטְּמֵא בְּנִגְעִים, וְאִינָה נַעֲשִׂית עִיר הַנְּדָחַת, וְאִינָה מִבִּיאָה עֲגָלָה
עֲרוּפָה לְפִי שְׁלֹא נִתְחַלְקָה לְשִׁבְטִים.

טז. הֵר הַבֵּית מִקְדָּשׁ מִמֶּנָּה שְׁאִין זָבִין וְזָבוֹת נְדוֹת וַיּוֹלְדוֹת
נִכְנָסִין לָשֵׁם, וּמִתֵּר לְהַכְנִיס הַמֵּת עֲצָמוֹ לְהֵר הַבֵּית; וְאִין צָרִיף
לוֹמֵר, טְמֵא מֵת שֶׁהוּא נִכְנָס לָשֵׁם.

יז. הַחִיל מִקְדָּשׁ מִמֶּנּוּ שְׁאִין גּוֹיִים וְטְמֵא מֵת וּבוֹעֵל נָדָה,
נִכְנָסִים לָשֵׁם. עֲזֶרֶת הַנָּשִׁים מִקְדָּשֶׁת מִן הַחִיל שְׁאִין טְבוּל יוֹם
נִכְנָס לָשֵׁם, וְאִסּוּר זֶה מִדְּבָרֵיהֶם; אֲבָל מִן הַתּוֹרָה, מִתֵּר טְבוּל
יוֹם לְהַכְנִס לְמַחֲנֶה לוֹיָהּ. וְטְמֵא שֶׁנִּכְנָס לְעֲזֶרֶת הַנָּשִׁים, אִינוּ
חַיֵּב חֲטָאת.

יח. עֲזֶרֶת יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֶׁת מַעֲזֶרֶת נָשִׁים שְׁאִין מַחֲסֵר כְּפוּרִים
נִכְנָס לָשֵׁם, וְטְמֵא שֶׁנִּכְנָס לָהּ חַיֵּב כֶּרֶת. עֲזֶרֶת הַכוֹהֲנִים מִקְדָּשֶׁת
מִמֶּנָּה שְׁאִין יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לָשֵׁם, אֲלֹא בִשְׁעַת צָרְפִּיהֶם לְסִמִּיכָה
וְלִשְׁחִיטָה וְלִתְנוּפָה.

יט. בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ מִמֶּנָּה שְׁאִין בַּעֲלֵי מוֹמִין וּפְרוּעֵי
רֹאשׁ וּקְרוּעֵי בָגָדִים, נִכְנָסִין לָשֵׁם. הַחִיכָל מִקְדָּשׁ מִבֵּין הָאוֹלָם
וְלַמִּזְבֵּחַ שְׁאִין נִכְנָס לָשֵׁם, אֲלֹא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלִים. בֵּית קִדְשׁ
הַקִּדְשִׁים מִקְדָּשׁ מִמֶּנּוּ שְׁאִין נִכְנָס לָשֵׁם אֲלֹא כּוֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים, בִּשְׁעַת הָעֲבוּדָה.

כ. מְקוֹם שֶׁהָיָה בַּעֲלִיָּה מְכוּן עַל קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים אִין נִכְנָסִין לוֹ
אֲלֹא פַּעַם אַחַת בְּשַׁבּוּעַ, לִידַע מַה הוּא צָרִיף לְחִזּוֹק בְּדִקּוֹ.

כא. בַּשָּׁעָה שֶׁנִּכְנָסִין הַבָּנָאִים לְבָנוֹת וּלְתַקֵּן בְּהִיכָל, אוֹ לְהוֹצִיא מִשָּׁם אֶת הַטְּמֵאָה מִצֹּה שִׁיהִיו הַנִּכְנָסִין כּוֹהֲנִים תְּמִימִים; לֹא מִצָּאוֹ תְּמִימִים, יִכְנָסוּ בְּעֲלֵי מוֹמִין; אִם אֵין שָׁם כּוֹהֲנִים, יִכְנָסוּ לְוִיִּים; לֹא מִצָּאוֹ לְוִיִּים, יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל. מִצֹּה בְּטְהוֹרִים; לֹא מִצָּאוֹ טְהוֹרִים, יִכְנָסוּ טְמֵאִים. טְמֵא וּבַעַל מוֹם יִכְנָס טְמֵא וְאֵל יִכְנָס בְּעַל מוֹם, שֶׁהַטְּמֵאָה דְּחוּיָהּ בַּעֲבוּר.

כב. וְכָל הַנִּכְנָסִין לְהִיכָל לְתַקֵּן, יִכְנָסוּ בְּתַבּוֹת; אִם אֵין שָׁם תַּבּוֹת, אוֹ שְׂאֵי אִפְשָׁר לָהֶם שִׁיעֲשׂוּ בְּתַבּוֹת יִכְנָסוּ דֶּרֶךְ פְּתָחִים.